

S E S J E I K O N F E R E N C J E

Sprawozdania Archeologiczne, t. XXXI, 1979

MIĘDZYNARODOWE SYMPOZJUM „MECHANIZACJA TERENOWYCH PRAC ARCHEOLOGICZNYCH”

W dniach 15-17 września 1977 r. w Chojnicach odbyło się międzynarodowe sympozjum poświęcone mechanizacji archeologicznych prac terenowych, zorganizowane przez Katedrę Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego. Wśród uczestników obrad, obok archeologów polskich, obecni byli także badacze z Bułgarii, Czechosłowacji, Finlandii, Norwegii, NRD, Szwecji i Związku Radzieckiego, co umożliwiło wielce interesującą wymianę doświadczeń w zakresie stosowania nowoczesnych metod prowadzenia prac archeologicznych. Jest godne uznania, że w przedstawionych referatach nie ograniczono się do prezentacji metod stosowanych w terenowej fazie badań, ale także szeroko poruszano problemy związane z gabinetowym i laboratoryjnym etapem opracowania materiałów. Obrady sympozjum przedstawiły zatem przegląd aktualnych zagadnień związanych z unowocześnieniem całego warsztatu naukowego współczesnej archeologii.

Po otwarciu obrad przez prof. dr. Konrada Jażdżewskiego, który był honorowym gościem sympozjum, referat programowy wygłosił gospodarz konferencji, doc. dr Jerzy Kmiecński. W swym wystąpieniu (*The question of the mechanization of the archaeological field recording and conservating works*) przedstawił on konieczność powszechnego wprowadzania nowych, efektywnych metod eksploracji stanowisk oraz usprawnienia dokumentacji polowej i konserwacji materiałów, wynikającą z obiektywnie rosnącego, z powodu rozwoju ekonomicznego poszczególnych krajów, zagrożenia ukryte w ziemi substancji zabytkowej. Wysiłki nasze powinny zmierzać ku temu, by znaleźć takie rozwiązania, które nie tamując drogi ogólnemu rozwojowi ekonomicznemu pozwoliłyby uratować nawarstwione w ziemi dziedzictwo kulturowe człowieka.

Poglądowi temu w pełni odpowiadała tematyka wszystkich wystąpień. Spośród wygłoszonych referatów największa ich grupa dotyczyła usprawnienia najbardziej pracochłonnej, terenowej fazy badań. W dążeniu do przyspieszenia i potania eksploracji stanowisk wskazywano na zalety użycia w pracach terenowych rozmaitego rodzaju sprzętu mechanicznego, na ogół budowlanego, zaadaptowanego niekiedy do specyficznych potrzeb eksploracji stanowisk archeologicznych (dr D. Damell, *New mechanized excavation and research methods in Sweden*; dr E. Plesl, *Die Fragen der archäologischen Komplexfeldforschungen in Böhmen*; dr K. Ludikovskij, *Die Fragen der archäologischen Komplexfeldforschungen in Mähren*; mgr A. Grzelakowski, *Mechanizacija nekotorych processov eksploracii i dokumentacii archeologičeskich polevyh issledovanij*; dr G. Kitov, *Primenenije geofizičeskoj, zemlekopnoj i drugoj techniki pri issledovanii kurgana Žabamogila vozle g. Strelca*; prof. dr B. Kolčin, *Mechanizacija zemljanyh (zemlekopnyh) rabot v archeologii*; dr J. A. Krasnov, *Mechanizacija polevyh archeologičeskich rabot v novostroičnyh ekspedicijach SSSR*); zastanawiano się też jednak nad kryteriami opłacalności użycia takiego sprzętu przy pracach

wykopaliskowych (dr C. D. Long, *Men and machines in mediaeval urban archaeology in Norway*; mgr J. Rydzewski, *Die Mechanisierung der Forschungsarbeiten in Südpolen*).

Druga grupa referatów dotyczyła zagadnień związanych z unowocześnieniem prowadzenia dokumentacji polowej; wskazywano tu głównie na konieczność szerszego upowszechnienia metod fotograficznych i fotogrametrycznych, zarówno w fazie poszukiwań archeologicznych, jak i przy dokumentacji prac wykopaliskowych (doc. dr E. Nylen, *Rationalising of vertical photography and photogrametric measuring as a procedure at archaeological excavations*; mgr Z. Lechowicz, *Primenenie aviacionnogo modela (v delanii fotografičeskich vozdušnych snimkov) v archeologičeskoj razwedke territorii bołšych promyšlennyh strojek*).

Ostatnia grupa referatów dotyczyła wreszcie wykorzystywania w archeologii metod i osiągnięć nauk przyrodniczych. Był to w zasadzie instruktaż pobierania próbek dla badań specjalistycznych tak, aby przeprowadzone analizy były najbardziej wartościowe (dr G. Nunez, dr M. Aalto, *A field method for the recovery of plant remains from archaeological sites*; dr G. Kohl, *Die C-14 Methode als Hilfsmittel der archäologischen Feldforschung*).

Uzupełnieniem powyższych wystąpień był przedstawiony przez kolegów szwedzkich znakomity film ukazujący sposób prowadzenia badań ratowniczych w Szwecji, pozwalający na zaznajomienie się z zastosowaniem nowoczesnych urządzeń we wszystkich fazach prac terenowych, łącznie z późniejszym opracowaniem materiałów, oraz prelekcja prof. dr. B. Kolčina na temat organizacji prac wykopaliskowych w Nowogrodzie.

Ostatni dzień sympozjum przeznaczony był na wycieczkę terenową, podczas której uczestnikom zademonstrowano użycie sprzętu mechanicznego na prowadzonych przez Katedrę Archeologii UŁ badaniach wykopaliskowych w Raciążu, Odrach i Leśnie.

Oceniając ogólnie wyniki obrad należy stwierdzić, że są one pożyteczne. Konfrontacja stosowanych w różnych krajach prób unowocześniania warsztatu badawczego archeologii pozwoliła z jednej strony na zaznajomienie się z możliwościami, jakie stwarza współczesna technika przeniesiona na grunt naszej dyscypliny, z drugiej natomiast pozwoliła ocenić, które z przedstawionych rozwiązań nadają się i są możliwe do zastosowania we własnych badaniach (oczywiście od warunkiem przeprowadzenia rozsądnej kalkulacji kosztów). Bardzo ważne wreszcie jest zaobserwowanie wielu pomysłowych drobnych rozwiązań, które bez konieczności dużych nakładów finansowych mogą znacznie usprawnić pracę. W zakończeniu podkreślić też trzeba doskonałą organizację sympozjum, a przede wszystkim to, że materiały z obrad zostały już ogłoszone drukiem („*Archaeologia Baltica*”, vol. III: 1978, *International Symposium Mechanization of the Archaeological Fieldworks*, Chojnice 15-17 IX 1977).

Jacek Rydzewski